ŞT. O. IOSIF. THE RHETORIC OF MEMORY

Iulian Boldea
Prof. PhD, UMFST „George Emil Palade”, Tîrgu Mureş

Abstract: Attached to the values of tradition, more modern in form and style, Şt. O. Iosif is a typical case of lyrical syncretism. In his creation, echoes of most of the literary currents from the beginning of the 20th century can be identified. Thus, very clear influences of Coşbuc's lyric, in the beginning poems, in which the rural "idyll" is cultivated, with a predilection for "genre scenes", or for "icons", the village being perceived by the grid of vigorous, naive optimism, in pastel colors, without shadows. Here one can discern, before Goga, the intention of a monograph of the village, by recalling some archaic, archetypal traditions and rituals, even if the social reflexes are not completely absent.

Keywords: tradition, lyrical, syncretism, pastel, archaic.

Curent literar de o longevitate eclatantă, romantismul nu ia sfîrşit în literatura română o dată cu poezia eminesciană. Toposuri, accente, tonalităţi romantice se regăsesc în lirica lui George Coşbuc, mai ales în modulaţiile ei vizionare, ataşate de trecut, în care dominante erau sentimentul grandorii şi inflexiunile eroismului. Desigur, opera lui Octavian Goga e şi ea, în mare măsură, tributară unei viziuni romantice, căci mesianismul, „cultul eroilor”, valorizarea memoriei istorice şi a ambianţei satului tradiţional se împletesc cu expresia gravă, cu şi solemnitatea liturgică apropiate de mentalul romantic. Curent literar ce a dominat autoritar secolul al XIX-lea, prefigurat de preromantism şi infirmat de sensibilitatea simbolistă, romantismul impregnează la noi literatura de la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului XX, o literatură a prelungirii, nuanţării sau a mixajului unor curente anterioare.

Una dintre metamorfozele romantismului la noi, tematic şi stilistic, este sămănătorismul, iar literatura acelei epoci trădează succesiune, prelungire şi confirmare a literaturii anterioare, mai ales că este plasat sub semnul întrebării principiul autonomiei esteticului, promovat de Junimea şi „Convorbiri literare”. În contextul polemicii Maiorescu – Gherea, viaţa literară se animă şi se divizează, capătă un aspect dihotomic, ambivalent, unii scriitori pledînd pentru ideea autonomiei esteticului, în timp ce alţii, susţinători ai lui Gherea, ilustrează o literatură angajată, marcată de o amprentă naţională, impregnată de un suflu social şi etic dominant. Două orientări par să se confrunte acum; una care se raliază ideii de sincronizare cu alte culturi europene, alta marcată de interesul faţă valorile estetice şi etice autohtone, generîndu-se astfel polemici, conflicte ideatice, confruntări ideologice cu efecte indiscutabile în plan estetic. Revista „Literatorul” dovedeşte, spre deosebire de conservatorismul „Convorbirilor literare” o adeziune fermă, explicită, programatică pentru inovaţie, după cum, Mihail Dragomirescu şi revista „Convorbiri critice”, se dedică exclusiv autonomiei esteticului.

Între orientările literare din primele decenii ale secolului al XX-lea, sămănătorismul şi poporanismul se disting prin impactul realităţilor social-istorice, şi prin lipsa de ecou a influenţelor culturale europene, chiar dacă în structurile lor estetice paradigmatice se pot regăsi influenţe, inflexiuni, prelungiri ale romantismului sau ale realismului. Primul număr al revistei „Sămănătorul” apare la 2 decembrie 1901, la Bucureşti, sub conducerea scriitorilor George Coşbuc şi Al. Vlahuţă. După un an, conducerea e preluată de un comitet în frunte cu

BDD-A30447 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.138.113.188 (2024-04-23 08:10:27 UTC)

Ilarie Chendi, pentru ca din 5 ianuarie 1905, pînă în octombrie 1906, animatorul revistei să fie Nicolae Iorga, din redacţie făcînd parte Şt. O. Iosif, Mihail Sadoveanu, I. Scurtu. În octombrie 1906, Nicolae Iorga părăseşte revista, iar în redacţie intră D. Anghel şi C. Sandu-Aldea, pentru domeniul literar şi G. Murgoci pentru partea ştiinţifică.

Principalul ideolog ale revistei „Sămănătorul" este Nicolae Iorga, chiar dacă a fost director al revistei pentru scurt timp. Revista „Sămănătorul" apare pînă la 27 iunie 1910. Se poate spune că „Sămănătorul" a avut o influenţă importantă asupra activităţii altor reviste ale vremii, precum „Junimea literară" (1904-1914), „Paloda literară" (ianuarie-decembrie 1904), „Făt-Frumos" (1904-1906); „Ramuri"; „Revista noastră" (1905-1907; condusă de Constanţa Hodoş). Articolul programatic din primul număr al revistei „Sămănătorul", *Primele vorbe*, sugerează o linie patriotică, romantică şi naţională, pe urmele lui Kogălniceanu din *Introducţie* la revista „Dacia literară": „Strîngeţi-vă laolaltă cîţi simţiţi în voi dorul de muncă şi setea sfîntă de adevăr, umpleţi-vă sufletele de cea mai adîncă evlavie pentru trecutul glorios al neamului acestuia, pentru faptele nespus de măreţe ale străbunilor noştri, încălziţi-vă de cea mai entuziastă iubire pentru patria voastră, apărată de atîtea jertfe, pentru frumuseţile acestui pămînt (…) şi faceţi ca fiecare gînd şi fiecare pas al vostru să fie pentru binele şi înălţarea neamului românesc." Împreună cu articolul-program se regăseşte poezia *Sămănătorul* a lui Al. Vlahuţă, în care ideea însămînţării pămîntului e un simbol al ideii educaţiei celor mulţi, în timp ce aceeaşi idee a culturalizării apare în articolul *Cărţi pentru popor*, de Al. Vlahuţă din numărul al treilea al revistei, iar combaterea spiritului novator în literatură e ilustrată în articolul lui Coşbuc intitulat *Uniţi*, apărut în numărul doi al revistei.

Mai tîrziu, ideologia comuniunii cu poporul capătă tendinţe naţionaliste şi xenofobe, iar Nicolae Iorga aderă la o concepţie sociologizantă ce privilegiază rolul social al artei, ignorîndu-se principiul autonomiei valorilor estetice, Iorga promovînd în paginile revistei scriitori pe bună dreptate uitaţi astăzi, lipsiţi de orice valoare (Constanţa Hodoş, V. Pop, Teodor Cercel). În acelaşi timp, Nicolae Iorga considera că este necesară o comuniune între ţărănime şi boierimea românească, criticîndu-i pe arendaşi, ostili progresului. Un element catalizator pentru realizarea acestei comuniuni ar fi, în viziunea lui Iorga, cultura română, care trebuie difuzată şi în rîndul maselor: „Ne trebuie o cultură a tuturora, de sus pînă jos, dintr-un hotar al românismului la altul, o cultură care să fie a noastră " (*O nouă epocă de cultură*, "Sămănătorul", 1903). În activitatea de ideolog literar a lui Nicolae Iorga, eticul şi etnicul încalcă teritoriile esteticului, căci Iorga, ostil inovaţiilor modernismului milita pentru o literatură „sănătoasă", inspirată din viaţa satului, în care era elogiată ţărănimea şi boierul pămîntean, considerat un sfătuitor al săteanului. Iorga e adeptul ueni literaturi axate pe idealizarea trecutului, cu boieri patriarhali, prieteni ai ţăranilor, cu arendaşi şi cîrciumari „străini de neam", care sunt cauza tuturor relelor sociale. Elemente, accente, tonalităţi sămănătoriste se găsesc în literatura română în opera unor scriitori diferiţi ca valoare şi structură, de la Octavian Goga, M. Sadoveanu şi Şt. O. Iosif la C. Sandu-Aldea.

O temă favorită a literaturii sămănătoriste e cea a „dezrădăcinării", în care e figurat regretul intelectualului venit la oraş după satul natal, precum în poeziile *Bătrîni* de Octavian Goga sau *Adio*, de Şt. O. Iosif. Ostilitatea faţă de mediul citadin, perceput ca un spaţiu degradat, viciat, haotic e figurată în poemele volumului *Din umbra zidurilor*, de Octavian Goga, unde Parisul e un fel de Babilon constrîngător, ce generează dorinţa întoarcerii acasă. Teza descompunerii morale a omului plecat de la ţară la oraş se regăseşte în nuvela lui Mihail Sadoveanu *Ion Ursu*, după cum admiraţia, idealizarea vieţii patriarhale apar în poeziile *Cronicarii* şi *Boierii* de Şt. O. Iosif, în *Bătrînii* lui E. Gîrleanu sau în romanul *Două neamuri* de C. Sandu-Aldea.

În viziunea lui Nicolae Iorga, sămănătorismul are menirea de a orienta literatura spre ceea ce e caracteristic naţiunii, spre spaţiul rural şi spre trecutul istoric, percepute ca surse de regenerare a spiritului naţional. Se poate spune că literatura sămănătoristă a fost compromisă

BDD-A30447 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.138.113.188 (2024-04-23 08:10:27 UTC)

în foarte mare măsură de caracterul său fals idilic, de amprenta covîrşitoare a eticului şi etnicului, de calitatea literară scăzută a multora dintre operele literare programatic moralizatoare apărute în paginile revistei. Revistei „Sămănătorul" îi revine însă meritul de a fi susţinut creaţia unor scriitori precum Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, Şt. O. Iosif şi Ion Agîrbiceanu. În viziunea scriitorilor sămănătorişti, satul e perceput ca un fel de muzeu etnografic, o arhivă folclorică, în care e depozitată adoraţia învăluitoare a frumuseţilor patriarhale. Iată de ce scriitorii sămănătorişti cultivă o tonalitate în care predominante sunt viziuni romantice, un romantism pasiv, paseist, minor, cu unele accente de critică socială. Trebuie subliniat faptul că scriitorii importanţi ai vremii nu se subordonează, în mod servil şi în totalitate, unui curent sau altul, existînd numeroase interferenţe şi corespondenţe între sămănătorism şi poporanism.

Sămănătorismul este, aşadar, prin multe aspecte ale configuraţiei sale tematice şi stilistice, un romantism „întîrziat", minor, o prelungire a romantismului, cu două particularităţi mai importante: evocarea istorică, prin aşa-numitele "icoane din trecut") şi descrierea satului, în paginile descriptive ce ilustrează "viaţa la ţară". Operele literare sunt individualizate prin intermediul unor antinomii pregnante: sat/oraş, boier de neam/arendaş, dezrădăcinarea/ adaptarea etc. Sămănătorismul induce creaţiilor literare o atitudine idilic-romantică şi paseistă, elogiază trecutul, susţine valorile folclorului şi cultivă literatura originală în dauna traducerilor, în spiritul unui ideal al deşteptării naţiunii, militînd pentru o orientare culturală didactic-moralizatoare. Astfel, interesul pentru lumea satului şi etnicul, amîndouă plasate sub semnul tutelar al eticului, definesc sămănătorismul ca orientare literară, alături de amprenta finalităţii sociale, cristalizîndu-se o ideologie estetică opusă cu fermitate ideii de autonomie a esteticului. Pe de altă parte, exigenţele normative, predilecţiile canonice ale sămănătorismului au facilitat apariţia unei literaturi minore, percepută cu suficientă asprime de spiritul critic autentic al epocii. Influenţe ale sămănătorismului, ca atitudine literară se regăsesc la Ionel Teodoreanu sau Cezar Petrescu, dar şi în curentul gîndirist.

Ataşat de valorile tradiţiei, mai modern în formă şi stil, Şt. O. Iosif e un caz tipic de sincretism liric. În creaţia lui pot fi descifrate ecouri ale mai tuturor curentelor literare de la începutul secolului XX. Astfel, foarte limpede transpar influenţe ale liricii lui Coşbuc, în poeziile de început, în care e cultivată „idila" rurală, cu predilecţie pentru „scene de gen", sau pentru „icoane", satul fiind perceput prin grila unui optimism viguros, naiv, în culori pastelate, fără nuanţe sau umbre. Aici se poate desluşi, înaintea lui Goga, intenţia de monografiere a satului (*Cobzarul, Bunica, Nucul, Surorile, Haiducul, Frumoasa Irină*), prin rememorarea unor tradiţii şi ritualuri arhaice, arhetipale, chiar dacă reflexele sociale nu sunt cu totul absente, pentru că Şt. O. Iosif e preocupat de „dreptatea ce o să vină: Mă-ntreb pe gînduri adîncit / Va răsări cîndva şi steaua / Acestui neam nenorocit? …"

Tonalitatea poetică e însă una catifelată, fără vibraţia şi energia mesianică a lui Goga. În poeziile sale, Şt. O. Iosif preferă să sugereze abia, în construcţii fragile ale anamnezei lirice, refuzînd edificiile ample sau viziunile panoramice, poetul neavînd suflul şi ritmul pentru desfăşurările vaste, nici rezonanţele imaginative redutabile. E cert că fantezia sa e limitată, redusă la date generice, la scheme abreviate şi la notaţii sobre. Există însă, la Şt. O. Iosif, o sugestivă frumuseţe a simplităţii, izvorîtă din puritatea liniilor, din sugestivitatea nuanţelor, din transparenţa imaginilor. Se poate distinge, în unele versuri, o elementaritate a gîndului şi a simţirii, precum în poezia lui Bacovia, redînd senzaţia pustiului sufletesc, dar şi aspiraţia nostalgică după un alt spaţiu, îndepărtat. Notaţiile scurte, concentrate posedă vagi crispări simboliste: „Sunt bolnav, moartea mă îmbie" (*Sărbătoarea*).

O temă simbolistă a poeziei lui Şt. O. Iosif e cea a solitudinii, a izolării eului într-un context social-istoric inadecvat şi neconvenabil. Desigur, elementele simboliste nu sunt definitorii pentru Iosif, care e un poet ataşat tradiţiei, cu nostalgia spaţiul rural paradisiac, dar şi cu tema dezrădăcinării şi a revoltei faţă de mediul citadin. Ilustrativă pentru această

BDD-A30447 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.138.113.188 (2024-04-23 08:10:27 UTC)

atitudine este poezia *Adio*: „Da, mult mai bine ar fi fost / Să fi rămas în sat la noi, / De-ai fi avut şi tu vreun rost, / De-am fi avut pământ şi boi". O altă poezie, *Pribeagul,* redă toposul nostalgiei faţă de matricea spirituală natală a poetului dezrădăcinat, exilat în spaţiul oraşului. Şt. O. Iosif este un poet sămănătorist prin rememorarea trecutului, elogiul spaţiului rural şi cultul tradiţiei, prin frecventarea opoziţiei sat/oraş, şi nostalgia îndurerată pentru risipirea vremurilor şi locurilor patriarhale de altădată. Aceste particularităţi sămănătoriste reprezintă totodată configurări definitorii ale unei spiritualităţi transilvane, astfel încît opera lui Şt. O. Iosif poate fi percepută ca o verigă de legătură între poezia lui Coşbuc şi cea a lui Octavian Goga. Satul, prezentat prin figuraţii anecdotice, transfigurează un cotidian cu aură simbolică (*Vară, Sărbătoarea*) cu o emblematică şi diafană adiere transcendentă. În volumul *E mult de-atunci* se regăsesc idile, portrete lirice, chipuri din viaţa satului, „scene de gen" tipice pentru universul mărunt al familiei sau copilăriei.

Unele poezii (*Lumea lor, Furtuna, Domnul profesor*) au aspectul unor anecdote versificate, atestînd o vibraţie certă a poetului la cotidian, la faptul banal, cum observă G. Ibrăileanu: „Subiectele poeziilor domnului Iosif sunt atît de banale că s-ar zice că multe n-au subiect". Lirismul lui Şt. O. Iosif depăşeşte stratul aparent al anecdoticii, emoţia transmutată într-o lirică „de atmosferă", fundamentată pe conturarea unui sentiment, pe desenul nedeterminat al unei stări afective. În poeziile de atmosferă sunt transcrise stările vagi, tulburi, indecise, ambigui, peste care pluteşte o muzică difuză, de o melodicitate nedeterminată. Meşteşugar subtil al verbului, Şt. O. Iosif se distinge aici printr-o reprezentare a lumii diafană, muzicală şi rafinată. Virtuozitatea poetului provine din arta pastelului rafinat, din expresivitatea imaginilor sugestive, din desenul fin şi din cromatica muzicală de provenienţă simbolistă: „Se tînguiesc / Tălăngi pe căi / Şi neguri cresc / Din negre văi / Plutind pe munţi". În *Icoane din Carpaţi* şi *Pasteluri* poezia naturii e modelată în culori vii, cu prospeţime a nuanţelor. Alături de ele, volumul *Cîntece* prefigurează tonurile tragice ale melancoliei lui Goga. După *Patriarhale* şi *Credinţe* (1905) curba lirismului lui Şt. O. Iosif este una descendentă, în pofida unor tentative de revitalizare. Poezia din *Caleidoscopul lui A. Mirea* – rezultat al colaborării cu D. Anghel este pitorească, de un umor livresc, subtil. În totalitatea ei, poezia lui Şt. O. Iosif este documentul unei mentalităţi de epocă şi al unei psihologii specifice.

Admirator contemplativ al naturii, precum Alecsandri, Eminescu şi Coşbuc, de ale căror influenţe de altfel se şi resimte, Şt. O. Iosif reprezintă, în poeziile din ciclul *Icoane din Carpaţi* şi în pastelurile din volumul *Patriarhale,* peisaje diverse, manifestîndu-şi preferinţa pentru exuberanţa şi strălucirea feerică a primăverii, simbol al naturii reînviate (*Cîntece de primăvară, Primăvară, Noapte de mai*). Figurile umane sunt, în versurile lui Şt. O. Iosif hiperbolizate, impresionează prin grandoare, chiar dacă poetul, cu sensibilitatea sa suavă, desuetă, maladivă oferă sugestia unei comuniuni între metamorfozele naturii şi relieful său afectiv. În acest fel, lumina solară, căldura verii îi exaltă simţurile (*Reînviere*), după cum amurgul, noaptea, stelele îl predispun la o stare de melancolie calmă, căci, remarcă G. Călinescu „melancoliile lui nu sunt nevroze, ci contemplaţii ale unui om sănătos". În pasteluri, Iosif surprinde imagini diverse, vesele, triste sau sumbre din lumea satului românesc. Ritualul paparudelor (*Pasteluri, II*), caravana ţiganilor pe uliţele satului, trecerea carului cu boi pe drumul pustiu sau spectacolul secetei care transformă cîmpia într-un peisaj dezolant – sunt aspecte relevante surprinse de poet cu pregnanţă imagistică, prin intermediul unui lirism învăluitor, vag, ce stă sub zodia nedeterminării. Poeziile lui Iosif rezumă, în imagini convenţionale, idilice, aspecte ale vieţii de la ţară. Idealizarea, decorativismul patriarhal îşi plasează amprenta asupra multor poezii consacrate lumii copilăriei (*Furtuna, Lumea lor, Vară, Bunica*), evocări lirice ale locurilor natale, dar şi poezii de rememorare istorică (*E mult de-atunci, Boierii, Cobzarul*). Peisajele rurale ale lui Şt. O. Iosif sunt diafane, transparente: poetul nu reprezintă satul transilvănean cu reperele sale istorice şi sociale, ci

BDD-A30447 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.138.113.188 (2024-04-23 08:10:27 UTC)

matricea satului, ca tablou generic, într-o perspectivă amplă, nelocalizată, generică. Tratate la suprafaţă, figurile eroilor liricii nu au articulaţii concrete, sunt proiectate în trecut, avînd inconsistenţa şi frugalitatea amintirilor, astfel încît Şt. O. Iosif evită, de multe ori, desenul precis, preferînd sugestia, succesiunea de imagini lipsite de vigoare. Evocator elegiac al lăutarilor şi pribegilor, Iosif poate fi considerat un precursor al lui Octavian Goga, fără a avea însă vigoarea expresivă şi vibraţia mesianică a acestuia.

Poemele lui Iosif, lipsite de tensiune lirică sunt scrise într-un stil decorativ, de un pitoresc adesea excesiv (ex. *Secerişul, La cules*). Un fel de jurnal de călătorie liric, *Icoane din Carpaţi* îmbină culoarea patetică, pastelul şi emoţia. În poeziile epice, cu tentă baladică (*Doina, Haiducul, Novăceştii, Gruia, Pintea*) sunt evocaţi eroi din sfera supranaturalului, ce simbolizează chiar forţa poporului pe care îl reprezintă. În aceste poeme, Şt. O. Iosif elogiază eroul de extracţie populară, luptătorul pentru dreptate socială şi naţională, în antiteză cu contemporanii demagogi, lipsiţi de patriotism. Pornind de la lirica populară, baladele lui Iosif se impun prin ritmul alert, tenta umoristică, stilul dialogat şi vocabularul diversificat. Desigur, nu ritmul baladelor e inovator, ci atitudinea lor artistică, marcată de stilizarea expresiei şi de rafinarea compoziţiei, hiperbolizarea creînd aici un „climat adecvat fabulosului" (Constantin Ciopraga).

O poezie reprezentativă din ciclul *Icoane din Carpaţi* e *Doina*, în carepoetul fixează mai întîi un cadru natural, în versuri scurte, iambice, de cîte patru silabe, în care se integrează imaginea celor trei haiduci, reprezentaţi prin forţa hiperbolei şi darul personificărilor. Poet liric prin excelenţă, duios, sentimental, Şt. O. Iosif e consacrat şi prin creaţiile sale elegiace. În poezii precum *Mi-e dor, Mi-e dor de un vis, Cîntec de primăvară, Te duci,* poetul exprimă confesiuni de autentic suflu, delicate, în tonalităţi patetice, accente melancolice sau nostalgice. Excelînd în sfera elegiacului, Iosif este „unul dintre cei mai umani poeţi ai noştri" (Pompiliu Constantinescu), remarcîndu-se prin intensitatea moderată a sentimentelor, prin claritatea şi frumuseţea expresiei în care sunt ilustrate afecte de amplă rezonanţă. Copleşit uneori de angoase, poetul apare ca un izolat, un dezrădăcinat ce se refugiază în lumea copilăriei, a satului, în drastică opoziţie cu oraşul. Temperament poetic sensibil, Şt. O. Iosif e, cum arată Pompiliu Constantinescu, „o sinteză a eminescianismului romantic şi a tradiţionalismului clasic reprezentat de Coşbuc". Prin inspiraţia ei idilică şi ţărănească, prin prospeţimea armoniei, prin pitorescul adesea naiv al descrierilor, poezia lui Iosif poate părea o prelungire a liricii lui Coşbuc, însă lumea ţărănească se reflectă în versurile lui Şt. O. Iosif într-o perspectivă inedită; energia, dinamismul, elementaritatea atît de reprezentative pentru Coşbuc, sunt transformate la Şt. O. Iosif în moderaţie, blîndeţe, duioşie şi gingăşie. Spre deosebire de energia comunicativă şi de optimismul robust al lui Coşbuc, la Şt. O. Iosif se regăseşte un suflu blînd, duios, de intensitate moderată, o pasivitate contemplativă, dublată de sentimentalism, sinceritate şi emoţie vibrantă.

Atunci cînd exprimă tandreţea, Şt. O. Iosif valorizează metaforele, într-o formă simplă, directă, aproape banală. *De profundis, Ad mortem, Elegie* sunt poeme în care presimţirea sentimentului thanatic vine, după cum arată E. Lovinescu „de dincolo de cuvinte, din ton, pe care însă insuficienţa o contrazice". Chiar dacă pare un creator spontan, Iosif e înzestrat cu o conştiinţă artistică fermă. Invenţia verbală e restrînsă, căci poetul nu e inovator, ci mai curînd continuator al convenţiilor tradiţiei. De la elegie la baladă, limbajul pare impersonal, nivelat prin pulsaţia ritmică egală a versurilor, impresionînd, în schimb, cursivitatea, construcţia riguroasă a frazei, ştiinţa ritmului. Nota particulară a lirismului lui Şt. O. Iosif e conferită de patetism, de sensibilitatea sa concentrată, de o memorie senzitivă a afectivităţii, dar şi de reflexele unei melancolii difuze. Pe de altă parte, timbrul original, personal al creaţiilor lui Iosif derivă mai mult din afecte, decît din dominantele stilistice.H. Sanielevici considera că Şt. O. Iosif era „singurul poet de talent, care scrie în genul lui Coşbuc, totuşi cu personalitatea sa hotărîtă". Şt. O. Iosif se diferenţiază de scriitorii

BDD-A30447 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.138.113.188 (2024-04-23 08:10:27 UTC)

transilvăneni, energici şi militanţi, tocmai prin absenţa energiei, prin delicateţe, prin cultul reveriei, căci aşa cum l-a definit Mihail Sadoveanu poetul este „domol şi sfios în mişcări".

Cîntăreţ delicat, „sfios" al satului, cum se recomandă singur în poezia *Către tinerii poeţi,* Şt. O. Iosif e un romantic întîrziat cu sensibilitate modernă. Format în cultul romantismului german, din care a şi tradus, poetul e un romantic cu gustul decorativului recules, dar şi cu unele accente ce prefigurează simbolismul: predispoziţia spre sugestie, retorica memoriei, cromatismul vag, cultul formei şi revelaţiile unui imaginar idilic.

BIBLIOGRAPHY

Iulian Boldea, *Istoria didactică a poeziei româneşti*, Editura Aula, Braşov, 2005; G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*, Editura Minerva, Bucureşti, 1982; Constantin Ciopraga, *Literatura română între 1900-1918*, Editura Junimea, Iaşi, 1970; G. Ibrăileanu, *Spiritul critic în cultura românească*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1971; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane*, Editura Minerva, Bucureşti, 1981; Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2008; Adrian Marino, *Dicţionar de idei literare*, vol. I, Editura Eminescu, Bucureşti, 1973; Dumitru Micu, *Început de secol. 1900-1916. Curente şi scriitori*, Editura Minerva, Bucureşti, 1970; Dumitru Micu, *Scurtă istorie a literaturii române*, Editura Iriana, Bucureşti, 1995; I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române*, Editura Minerva, Bucureşti, 1991; Tudor Vianu, *Scriitori români din secolul XX*, Editura Minerva, Bucureşti, 1986.

BDD-A30447 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.138.113.188 (2024-04-23 08:10:27 UTC)